

Sygn. akt IC 30/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2024 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pabin

Protokolant: Iwona Bartel

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2024 roku w Sieradzu na rozprawie

sprawy z powództwa C. B.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w S.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w S. na rzecz C. B. 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od dnia 15 grudnia 2021 roku do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwa oddala;
3. zasądza od Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w S. na rzecz C. B. tytułem zwrotu kosztów procesu 4.294 zł (cztery tysiące dwieście dziewięćdziesiąt cztery złote) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
4. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu tytułem zwrotu kosztów sądowych tymczasowo pokrytych z sum budżetowych od:
 - a) C. B. 1.529 zł (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia dziewięć złotych) które ściągnąć z roszczenia zasądzzonego na jego rzecz w pkt 1;
 - b) Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w S. 2.295,95 zł (dwa tysiące dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy).

Sygn. akt IC 30/22

UZASADNIENIE

W ostatecznie skonkretyzowanym żądaniu procesowym wynikającym z pozwu z dnia 19 stycznia 2022 r. (data wpływu) powód C. B. reprezentowany przez adw. P. N. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa - Dyrektora Zakładu Karnego w S. kwoty 100 000,00 złotych tytułem zadośćuczynienie w związku ze śmiercią brata W. B. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 03 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany Skarb Państwa- Dyrektor Zakładu Karnego w S. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrot kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 26 marca 2007 r. D. C., będący wówczas funkcjonariuszem służby więziennej Zakładu Karnego w S., wystrzelił 24 razy z broni maszynowej typu K. do funkcjonariuszy policji, którzy konwojowali jednego z aresztantów. D. C. strzelał ogniem pojedynczym z zamiarem zabicia osób znajdujących się w samochodzie. Napastnik celował w kabinę pojazdu. Znajdujący się w samochodzie mężczyźni zaczęli krzyczeć aby do nich nie strzelano. Funkcjonariusze B. K. i A. W. zmarli na miejscu w wyniku ran postrzałowych. W. B. został ciężko ranny i zmarł tego samego dnia w trakcie zabiegu operacyjnego po przewiezieniu go do szpitala.

(bezsporne)

Funkcjonariusz służby więziennej Zakładu Karnego w S. D. C. został za swój czyn skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu na karę dożywotniego pozbawienia wolności.

(bezsporne)

W. B. miał wiele ran postrzałowych. Przez długi czas nikt nie udzielał rannym policjantom pomocy z uwagi na istniejące niebezpieczeństwo ze strony zabójcy, który nadal znajdował się na wieżycy, z której co jakiś czas oddawał pojedyncze strzały. Dopiero dyrektor zakładu karnego M. L. z innym funkcjonariuszem wynieśli po kolei ciała rannych funkcjonariuszy z dziedzińca. Doznane przez brata powoda obrażenia ciała nie były obrażeniami bezwzględnie śmiertelnymi. Jednak ich mnogość i znaczna rozległość nie dawała mu realnych szans na przeżycie nawet w sytuacji udzielenia mu niezwłocznej fachowej pomocy. Brat powoda zmarł w szpitalu w trakcie zabiegu operacyjnego w wyniku wykrwawienia, narastającego wstrząsu krwotocznego i wskutek zadanych ran postrzałowych klatki piersiowej i brzucha.

(dowód: kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu II K 36/07 z dnia 14 listopada 2008 r.; zeznania powoda ReCourt z dnia 20 września 2022 r. min od 00:12:42 do 00:49:26).

Po tym tragicznym zdarzeniu uroczystości pogrzebowe organizowała i finansowała policja, która do dzisiejszego dnia w rocznicę śmierci składa kwiaty na grobie W. B.. Pracownicy Zakładu Karnego w S. organizowali zbiórkę pieniędzy dla rodzin zabitych funkcjonariuszy. Kierownictwo tego zakładu bezpośrednio po zdarzeniu nie kontaktowało się z powodem i nie składało kondolencji. Dwa razy zorganizowano w jednostce w S. uroczystości upamiętniające te tragedię. Na jej terenie znajduje się tablica z nazwiskami poległych policjantów.

(dowód: kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu II K 36/07 z dnia 14 listopada 2008 r.; zeznania powoda ReCourt z dnia 20 września 2022 r. min od 00:12:42 do 00:49:26).

Powód urodził się w (...) r. Mieszka w A.. Wychowywany był przez rodziców wraz z dwoma braćmi- rodzonym i przyrodni. Gdy powód miał 11 lat zmarła jego matka na raka płuc, a on wraz z bratem zostali pod opieką ojca. Po dwóch latach od śmierci matki, ojciec powoda ponownie wszedł w związek małżeński. Z tego drugiego związku małżeńskiego powód posiada przyrodniego brata. Powód w wieku 22 lat poszedł do wojska. W trakcie odbywania służby wojskowej wszedł w pierwszy związek małżeński. Z małżonką powód miał bardzo dobre relacje przez pierwsze 9 lat mieszkali u teściów. Przez ten czas powód miał bardzo dobre relacje ze zmarłym bratem. Często był gościem w jego domu jak i sam przyjmował brata u siebie w odwiedzinach. Po 10 latach od zawarcia związku małżeńskiego jego pierwsza żona zmarła, chorowała na zakrzepicę małopłytkową. Po śmierci małżonki wsparciem w żałobie był dla C. B. jego zmarły brat. Po dwóch latach od śmierci pierwszej żony powód poznał drugą małżonkę, z którą związek małżeński powoda trwa do dzisiaj. Z drugiego małżeństwa powód nie posiada wspólnych dzieci z małżonką. Powód mieszkał w A. a jego brat w P.. Bracia odwiedzali się wzajemnie i spędzali ze sobą czas także poza świętami i uroczystościami rodzinnymi, mieli częsty kontakt telefoniczny.

(dowód: opinia sądowo-psychologiczna k. 109-112; opinia sądowo- psychiatryczna k. 125-133; zeznania powoda ReCourt z dnia 20 września 2022 r. min od 00:12:42 do 00:49:26).

Brat powoda zmarł w 2007 r. W dniu śmierci brata powód był w pracy, przyjechała do niego policja informując go, że brat jest ciężko ranny. Policja zabrała go do domu i była z nim przez pewien czas. Z wiadomości tego samego dnia powód dowiedział się o śmierci swojego brata. Była to dla niego tragedia. Powód nie pamięta co się wtedy działo, miał „odcięcie”. Powód wskazuje, że kontakt ze światem zaczął łapać dopiero w dniu pogrzebu brata, z którego pamięta krótkie wspomnienia. Powód po śmierci brata był na zwolnieniu lekarskim przez okres dwóch tygodni. Nie przyjmował wówczas żadnych leków. Był to okres przed świętami wielkanocnymi, a dzięki żonie wyjechał wówczas na kilka dni w góry- odpocząć. Po dwóch tygodniach od tragicznej śmierci brata powód powrócił do pracy. Życie trwało dalej, a powód miał świadomość, że musi się wziąć w garść i wrócić do pracy. Wraz z upływem czasu ból po śmierci brata malał. Z początku powodowi bardzo brakowało kontaktu i rozmów z bratem. Po pewnym czasie przywykł on do samotności i pustki jaką zmarły W. B. po sobie zostawił. W sobotę przed śmiercią W. B. wraz z swoją narzeczoną byli u powoda z zaproszeniami na ślub, planowali oni wspólną przyszłość, a w poniedziałek W. już nie żył. Powód w dalszym ciągu jeździ i odwiedza grób brata. Przez pierwsze lata po śmierci W. powód trzymał w gablotce w dużym pokoju jego czapkę, którą powód otrzymał podczas uroczystości pogrzebowych. Po sytuacji w której jego druga żona stłukła przez przypadek gablotkę, powód stwierdził że już wystarczy i schował czapkę do szafy.

(dowód: opinia sądowo-psychologiczna k. 109-112; opinia sądowo- psychiatryczna k. 125-133; zeznania powoda ReCourt z dnia 20 września 2022 r. min od 00:12:42 do 00:49:26).

Po śmierci W. B. powód otrzymał 150 tysięcy złotych z ubezpieczenia na życie brata. Brat powoda pozostawił po sobie córkę, ale to powód był uposażony do otrzymania ubezpieczenia. To powód zajmował się pochówkiem brata wraz z pomocą K.. W ostatnich latach powód nie chorował, nie leczył się psychiatrycznie i nie korzystał z pomocy psychologa. Między powodem a W. B. istniały typowe więzi rodzinne. Brak informacji aby więzi te były szczególnie zażyłe i intensywne. C. B. prawidłowo przeszedł żałobę po śmierci swojego brata. Jej przebieg nie wpłynął na w sposób zaburzający na jego codzienne funkcjonowanie emocjonalno-społeczne oraz zawodowe. Po prawidłowym przejściu kolejnych etapów, okres żałoby został zakończony. W związku ze śmiercią brata nie wymagał on terapii psychologicznej ani leczenia farmakologicznego. Charakter i natężenie zaburzeń występujących u powoda w związku ze śmiercią brata i ich wpływ na funkcjonowanie społeczne i zawodowe nie dają podstawy do stwierdzenia, by u powoda doszło do uszczerbku na zdrowiu psychicznym.

(dowód: opinia sądowo-psychologiczna k. 109-112; opinia sądowo- psychiatryczna k. 125-133; zeznania powoda ReCourt z dnia 20 września 2022 r. min od 00:12:42 do 00:49:26).

Pismem z dnia 27 października 2021 r., które było adresowane do Zakładu Karnego w S., powód zażądał wypłaty zadośćuczynienia w wysokości 100 000,00 zł w terminie 30 dni, w związku z tragiczną śmiercią swojego brata w strzelaninie do której doszło na terenie Zakładu Karnego w S. w dniu 26 marca 2007 r.

(dowód: zgłoszenie roszczeń - k. 32-36).

Pozwany nie wypłacił powodowi tytułem zadośćuczynienia żadnej kwoty, nie uznając roszczenia strony powodowej. Pozwany stwierdził brak przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa w zakresie powołanego przez powoda tytułu zadośćuczynienia za doznana krzywdę.

(dowód: odpowiedź na zgłoszone roszczenie k. 37-38).

Powyższy stan faktyczny jest w większości bezsporny, ponieważ został oparty na dowodach i twierdzeniach nie negowanych przez strony. Sąd ustalił jakie więzi rodzinne łączyły powoda ze zmarłym bratem oraz w jaki sposób powód przeżyła jego śmierć. Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w oparciu o zeznania powoda oraz w oparciu o opinie biegłego psycholog i biegłego lekarza psychiatry. Sąd przyznał zeznaniom powoda pełen walor wiarygodności z uwagi na ich spójność i jasność. Ponadto zeznania powoda nie były negowane przez stronę pozwaną. Sąd uznał opinie biegłych za pełne, jasne i wewnętrznie niesprzeczne, ponadto nie zostały one zakwestionowane przez strony niniejszego postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

W niniejszej sprawie powód wystąpił z żądaniem zapłaty zadośćuczynienia w związku z tragiczną śmiercią swojego brata. W jego ocenie funkcjonariusz Służby Więziennictwa którego czyn - w zakresie cywilnoprawnym - odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa, naruszył jego dobra osobiste w postaci prawa do życia w rodzinie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwany twierdził, że powód nie udowodnił roszczenia opartego na treści art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., które w jego opinii jest znacząco wygórowane z uwagi na fakt, że powód po śmierci brata był w prawidłowej kondycji psychicznej i nie występował z roszczeniami odszkodowawczymi po śmierci W. B..

Z wyводу zawartego w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew można wywnioskować, że pozwany twierdzi, iż powód nie udowodnił i nie wykazał poczucia krzywdy w związku z tragiczną śmiercią brata a zatem nie należy mu się zadośćuczynienie w oparciu o art. 448 k.c. za naruszenie jego dóbr osobistych. Strona pozwana kwestionuje powstałą u powoda krzywdę, jej rozmiar a także związek przyczynowo- skutkowy. W ocenie strony pozwanej żądanie pozwu jest całkowicie bezzasadne.

Przechodząc do rozważań w pierwszej kolejności należy zauważyć, że Skarb Państwa ponosi na podstawie art. 417 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działania funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych czynności, przy czym odpowiedzialność ta nie jest uwarunkowana stwierdzeniem winy funkcjonariusza.

O odpowiedzialność Skarbu Państwa za bezprawne działania D. C. przesądził wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu wydanego pod sygn. akt I C 120/18, w którym to Sąd zasądził zadośćuczynienie na rzecz małżonki za śmierć jej męża A. W. zmarłego w wyniku strzelaniny, która odbyła się w Zakładzie Karnym w S. w 2007 r. Pogląd ten w pełni podziela tutejszy Sąd, który uważa za nietrafione zarzuty strony pozwanej co do faktu jakoby to Skarb Państwa nie odpowiadał za szkody wyrządzone przez swoich pracowników związane z ekscesami jakich się oni dopuszczają. Strona pozwana twierdziła, że czyn zabroniony nie pozostawał w związku z wykonywaniem władzy publicznej przez funkcjonariusza Zakładu Karnego. D. C. w chwili popełnienia zbrodni pełnił służbę, był on dopuszczony do pracy w Zakładzie Karnym w S., przechodząc wszystkie testy psychologiczne. Nadto zabójca oczywiście nie zachowywał się zgodnie z wymogami jakie stawiane są funkcjonariuszom służby więziennej i znacząco przekroczył działania związane z powierzonymi mu czynnościami służbowymi, jednakże tutejszy Sąd nie ma żadnych wątpliwości, iż pomimo nieprawidłowych działań sprawcy zdarzenia, to Skarb Państwa- Zakład Karny w S. ponosi odpowiedzialność cywilną za szkody wynikającej z nieprawidłowego działania swojego funkcjonariusza.

Tutejszy Sąd w pełni podziela poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2023 r., pod sygn. akt II CSKP 396/22 (OSNC-ZD 2023, nr 4, poz. 50). Artykuł 24 § 1 k.c. nie zawiera odrębnych reguł odpowiedzialności państwa za naruszenie dóbr osobistych, ani też nie odsyła do szczególnych przepisów regulujących odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, zawartych obecnie w art. 417 i 417¹ k.c. Jedynie w zdaniu trzecim art. 24 § 1 k.c., przewidziano, że osoba, której dobro osobiste naruszono na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej. Odesłanie to prowadzi do art. 448 k.c., który przewiduje pieniężne zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wskutek naruszenia dóbr osobistych. W konsekwencji przyjmuje się, że to art. 448 k.c. stanowi prawną podstawę dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie, ponieważ - choć art. 417 k.c. obejmuje zarówno naprawienie szkody majątkowej, jak i niemajątkowej - nie określa on zasad i zakresu obowiązku naprawienia szkody o charakterze niemajątkowym. W konsekwencji w odniesieniu do odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych znajduje zastosowanie ujęcie bezprawności działania, w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c., jako działania bądź zaniechania sprzecznego z prawem lub z zasadami współżycia społecznego, a nie tylko - jak wskazywałby na to art. 417 § 1 k.c. - jako działania bądź zaniechania naruszającego nakazy lub zakazy wynikające z normy prawnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c., w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (patrz: uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSNC - ZD 2011, nr B, poz. 42; uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10; uchwała SN z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45, Biul. SN 2012/11/7; wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC - ZD 2010, nr C, poz. 91; wyrok SN z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, niepublikowany.; wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, OSNC - ZD 2011, nr B, poz. 44; wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, niepublikowany.; wyrok SN z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, niepublikowany). Taki pogląd potwierdza również orzecznictwo sądów powszechnych i Sąd Okręgowy w pełni go podziela (patrz: wyrok SA w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 r., I ACa 392/13, lex nr 13432326; wyrok SA w Lublinie z dnia 21 maja 2013 r., I ACa 104/13, Lex nr 1321986.; wyrok SA w Gdańsku z dnia 8 maja 2013 r., I ACa 144/13, Lex nr 1316575; wyrok SA w Łodzi z dnia 10 czerwca 2012 r., I Aca 94/13, Lex nr 1324717; wyrok SA w Łodzi z dnia 21 lutego 2013 r., I ACa 525/12, Lex nr 1316375; wyrok SA w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r., I ACa 63/13, Lex nr 1327565; wyrok SA w Szczecinie z dnia 14 marca 2013 r., I ACa 835/12, Lex nr 1344224).

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego, a ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty sumy na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c.).

W orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego oraz w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługują z tego względu na ochronę, m.in. prawo do intymności i prywatności, płéć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej oraz więzi rodzinne, które stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny, (patrz: wyrok SN z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, LEX 846563). Trzeba również dodać, że z treści art. 47 Konstytucji RP wynika prawo do ochrony życia rodzinnego, a samo umiejscowienie tego przepisu wskazuje na jego szczególnie doniosłe znaczenie.

Mając powyższe na uwadze oraz zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należy stwierdzić, iż w przypadku powoda doszło do naruszenia jego dóbr osobistych - zerwania więzi rodzinnej z bratem z uwagi na jego gwałtowną śmierć, za skutki której pozwany ponosi odpowiedzialność, co w sprawie jest bezsporne i nie wymaga dodatkowego wyjaśnienia.

Oceniając, jaka suma jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych należy mieć na uwadze to, że na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wreszcie wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia. Relewantne są również takie okoliczności, jak: rola w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą i stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości a także zdolność jej zaakceptowania, leczenie doznanego traumy, wiek pokrzywdzonego itp.

O wysokości zadośćuczynienia decydują zatem w ostateczności realia każdej sprawy, co oznacza, że wysokość sum orzekanych w innych sprawach, objęta wszak dyskrecjonalną władzą sędziowską, może mieć znaczenie jedynie pośrednie w tym sensie, że nie powinna od nich rażąco odbiegać (patrz wyrok SN z dnia 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98, Lex Polonica nr 388287). Uwzględniając dorobek orzecznictwa na gruncie art. 445 k.c. należy również stwierdzić, że wzgląd na realia życia, a zwłaszcza na stopę życiową społeczeństwa nie może pozbawić zadośćuczynienia jego kompensacyjnej funkcji. (patrz: wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/ 03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, wyrok SN z dnia 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006, nr 10, poz. 175).

Przenosząc powyższe ogólne rozważania na grunt niniejszego stanu faktycznego należy przede wszystkim zauważyć, że powód w młodym wieku utracił brata, co potęguje niepomierne uczucie krzywdy. Powód mógł jeszcze przez

kilkadziesiąt lat oczekiwać wsparcia emocjonalnego i pomocy ze strony brata w życiu osobistym. Bracia byli ze sobą związani, wzajemnie się odwiedzali. Powód pomagał swojemu bratu w trakcie jego rozwodu z małżonką, wspierał go. Mógł on cieszyć się jego obecnością i wsparciem jakim niewątpliwie darzyli się obaj bracia. Jednakże na skutek traumatycznego zdarzenia został odarta z wszelkich wspólnych planów i wspólnej wzajemnej opieki i wsparcia. Został zmuszony wziąć na siebie trud życia codziennego, żyć dalej w bólu po śmierci brata.

Nie budzi najmniejszych wątpliwości, iż w życiu rodzinnym nie ma bardziej tragicznego wydarzenia, niż śmierć bliskiej osoby spowodowanej w sposób nagły i nieprzewidywalny. Jest to tragedia wręcz niewyobrażalną i trudną do wycenienia. Nie budzi też najmniejszych wątpliwości to, że więź łącząca obu braci jest jedną z silniejszych więzi rodzinnych i więzi międzyludzkich. Brutalne rozerwanie tej więzi przez śmierć brata jest dla rodzeństwa przeżyciem pozostawiającym ślad na całe dalsze życie. Dlatego wycena bólu, rozpacz i cierpienia po jego stracie jest bardzo trudna.

Trzeba w tym miejscu dodać, że na ustalenie wysokości zadośćuczynienia miał wpływ tragizm całego zdarzenia, w wyniku którego śmierć poniósł brat powoda, a także wszelkie późniejsze okoliczności związane z toczącą się sprawą karną przeciwko zabójcy. To wszystko niewątpliwie wpłynęło na funkcjonowanie powoda, na jego stan zdrowia psychicznego, a także stan zdrowia fizycznego, gdyż zasady doświadczenia życiowego często nakazują wiązać pogorszenie zdrowia fizycznego z wcześniejszymi dramatycznymi przeżyciami i stresem. Ponadto na wysokość zadośćuczynienia miało wpływ także to, że powód po śmierci męża nie był zmuszony korzystać z pomocy psychologa ani psychiatry. Powód przeżył żałobę w sposób prawidłowy i niepowikłany. Nie musiał on także korzystać z pomocy psychiatry i nie przyjmował środków farmakologicznych. Powód po dwóch tygodniach po śmierci brata wrócił do pracy i do normalnego funkcjonowania a zatem żałoba, która przyszło mu przeżyć miała niepowikłany charakter.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że powodowi należy się zadośćuczynienie w wysokości 60 000,00 zł.

Zadośćuczynienie ustalone w wyroku jest utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Kompensuje doznaną przez powoda krzywdę, przedstawia dla niego ekonomicznie odczuwalną wartość, nie jest również rażąco wygórowane i nie prowadzi do nieuzasadnionego przysporzenia w jego majątku.

Tym samym żądanie powoda ponad zasądzoną kwotę zadośćuczynienia jako wygórowane i nie znajdujące potwierdzenia w materiale dowodowym podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł, jak w punkcie 2 wyroku. Trzeba podkreślić, że powód po śmierci swojego brata odczuwał ból i cierpienie, które bardzo trudne jest do wyobrażenia, a tym bardziej do wycenienia, na co Sąd już wcześniej zwracał uwagę. Nie można jednak stracić z oczu tego, że powód był wówczas osobą dorosłą, miał założoną rodzinę, która go wspierała- nie został sam na świecie i miała dla kogo żyć. Powód została otoczona opieką najbliższej rodziny, na którą mógł liczyć w trudnych chwilach. Ponadto dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia w rozmiarze niższym niż żądany ma również znaczenie, choć niewielkie, upływ czasu, jaki nastąpił od daty zdarzenia, gdyż kompensacyjny charakter zadośćuczynienia nakazuje uwzględniać złagodzenie skutków zdarzenia wywołującego szkodę w kontekście odległości czasowej pomiędzy zdarzeniem a datą orzekania o zadośćuczynieniu. Ponadto trzeba też dodać,

że po śmierci brata powód w zasadzie nie leczyła się psychiatrycznie i nie korzystała ze specjalistycznej i długiej terapii psychologicznej. Po krótkim czasie od pogrzebu wrócił do pracy i w zasadzie funkcjonował prawidłowo. Z opinii biegłego psychiatry wynika, że okres żałoby przebiegł u powoda prawidłowo, nie miał charakteru patologicznego i nie doprowadził do powstania uszczerbku na zdrowiu psychicznym. Nagła strata brata była dla powoda źródłem silnego stresu, jednak jego możliwości adaptacyjne okazały się wystarczające, aby nie powstały na tym tle istotnie nasilone zaburzenia stanu psychicznego.

W tym miejscu przypomnieć należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem roszczenie o zadośćuczynienie za zerwanie więzi rodzinnej, przyznawane na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c., jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia zmierzającego do naprawienia szkody majątkowej, opartego na treści art. 446 § 3 k.c. (patrz wyrok SN z dnia

20 sierpnia 2015 roku, sygn. akt II CSK 594/14, LEX numer 1801545). Zadośćuczynienie jest bowiem oderwane od sytuacji majątkowej pokrzywdzonego oraz od konsekwencji, jakie śmierć osoby bliskiej powoduje w szeroko rozumianej sferze interesów majątkowych. Ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, traumatycznych przeżyć z nią związanych oraz ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej. Natomiast przewidziane w art. 446 § 3 k.c. odszkodowanie obejmuje szeroko pojęte szkody majątkowe, często nieuchwytnie lub trudne do precyzyjnego wyliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej. Ponadto należy dodać, że art. 446 § 3 k.c. nie przewiduje wypłaty zadośćuczynienia rodzinie poszkodowanego za cierpienie moralne spowodowane nagłą śmiercią.

Kwotę zadośćuczynienia zasądzono w pkt 1 wyroku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na podstawie art. 359 k.c. i art. 481 k.c. gdyż w dniu 15 grudnia 2021 r. pozwany odpowiedział na wezwanie powoda do zapłaty zadośćuczynienia. Z uwagi na brak daty doręczenia wezwania pozwanemu Sąd wziął pod uwagę datę udzielenia przez pozwanego odpowiedzi na wezwanie, a zatem w dniu 15 grudnia 2021 r. jego roszczenie stało się wymagalne a pozwany pozostawał już w zwłoce.

Zdaniem Sądu wpływ czasu nie może w sposób zasadniczy rzutować na wysokość zadośćuczynienia. Wprawdzie aktualnie odczuwany przez powoda stopień dolegliwości psychicznych i emocjonalnych jest zdecydowanie niższy, aniżeli ten który występował krótko po śmierci brata. Tym nie mniej po jego śmierci utrzymywał się on przez długi czas na wysokim poziomie. Także obecnie, po upływie wielu lat członkowie rodziny nie mogą pogodzić się ze śmiercią tak młodej wówczas osoby. Zdarzenie to wywarło trwałe piętno w świadomości powoda. Złagodzenie z upływem czasu skutków traumy jest naturalną reakcją organizmu człowieka. Dlatego też, w ocenie sądu pozwany nie może w odniesieniu do roszczeń o naprawienie krzywdy, które powstały i ukształtowały się bezpośrednio po śmierci W. B. wywodzić takich skutków, iż aktualnie sumy na ich zaspokojenie powinny mieć niewielki jedynie symboliczny wymiar tylko dlatego, że są one dochodzone po upływie znacznego okresu czasu. Upływ lat nie może bowiem niweczyć skutków prawnych wynikających z krzywd doznanych w przeszłości, wyjąwszy oczywiście sytuację w której roszczenia uległy przedawnieniu a obowiązany podnosi w tej mierze stosowne zarzuty.

Mając na względzie treść pozwu oraz załączone do niego dokumenty Sąd uznał, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Pozwany w pierwszej kolejności wnosił o oddalenie powództwa z uwagi na jego przedawnienie, posilując się faktem, że zdarzenie szkodzące miało miejsce 26 marca 2007 r. a zatem zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa roszczenie odszkodowawcze wynikające z deliktu przedawniało się z terminem 10 letnim. Zgodnie z ówczesnie obowiązującym art. 442 § 2 kc termin przedawnienia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód wywołanych występkiem lub zbrodni wynosił 10 lat a zatem uwzględniając datę zdarzenia, roszczenie powoda uległo by przedawnieniu z dniem 26 marca 2017 r. Tym nie mniej w dniu 10 sierpnia 2007 r. weszła w życie nowela Kodeksu cywilnego stanowiąca reakcję ustawodawcy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 września 2006r wydany w sprawie SK 14/05. W wyniku noweli uchylony został przepis art. 442 k.c. Na mocy nowo wprowadzonego art. 442¹ §2 k.c. termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej w skutek zbrodni lub występku uległ wydłużeniu do dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Z mocy art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U.2007.80.538) przepis art. 442¹ k.c. znalazł zastosowanie do biegu roszczenia przysługującego powodowi. W efekcie termin przedawnienia roszczenia uległ wydłużeniu o kolejne dziesięć lat tj. do 26 marca 2027 r.

Przy czym zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa przewidziany w art. 442¹ § 2 k.c. dwudziestoletni termin przedawnienia dotyczy oprócz sprawcy szkody, także osoby, która odpowiada z tego tytułu za niego, jako za cudzy czyn (por. Postanowienie SN z 30.11.2022r w sprawie ICSK 2842/22 publ. Lex nr 3559549). Jeżeli bowiem czyn bezpośredniego sprawcy stanowi przestępstwo, to również przeciwko osobie odpowiedzialnej za ten czyn jako cudzy (np. art. 430 k.c.) roszczenie odszkodowawcze ulega przedawnieniu według zasad określonych w art. 442¹ § 2 k.c., nawet wtedy, gdy osobie odpowiedzialnej za cudzy czyn nie można przypisać przestępstwa (por. Wyrok SN z 12.01.201r w sprawie IIICSKP 13/21 publ. Lex nr 3106164). Należy zauważyć, że Skarb Państwa ponosi na podstawie art. 417 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działania

funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych czynności, przy czym odpowiedzialność ta nie jest uwarunkowana stwierdzeniem winy funkcjonariusza. (por. wyrok SN z 9.08.2023r. w sprawie IINSNc 57/23 publ. Lex nr 3597911). Tym nie mniej jeżeli czyn popełniony przez funkcjonariusza, będący źródłem szkody stanowi zbrodnię lub występki to z mocy art. 442¹ § 2 k.c. dwudziestoletni termin przedawnienia dotyczy zarówno roszczeń wobec bezpośredniego sprawcy szkody jak również wobec Skarbu Państwa ponoszącego z mocy art. 417 § 1 kc odpowiedzialność odszkodowawczą za niezgodne z prawem działanie swojego funkcjonariusza.

W efekcie należne powodowi roszczenie o zadośćuczynienie nie uległo przedawnieniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł, jak w pkt 3 wyroku, na podstawie art. 100 k.p.c., przyjmując, że powód wygrał sprawę w 60 %, a przegrał w 40 %. Zatem powód poniósł koszty w wysokości 10.767 zł (na które złożyła się opłata stosunkowa od pozwu w wysokości 2.500,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 5 400,00 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - tekst jedn. Dz. U. z 2015 r, poz. 1800 ze zm.), a przegrał w wysokości 6.473 zł (40 % z kwoty 16.184 zł kosztów globalnych). Różnica obu tych kwot dała kwotę 4.294 zł zasądzoną w wyroku.

O kosztach należnych Skarbowi Państwa Sąd orzekł jak w pkt. 4 wyroku stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i obciążył nimi proporcjonalnie do wyniku procesu obie strony. W konsekwencji na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd nakazał pobrać od powoda 1.529 zł, które Sąd nakazał ściągnąć z roszczenia zasądzonego z pkt 1 wyroku, a także pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 2.295,95 zł odpowiadającej sumie tymczasowych wydatków poniesionych przez Skarb Państwa składających się z opłaty od pozwu a także na kosztów opinii biegłych (k.135).